

APOSTOLISCHE REIS NAAR LUXEMBURG EN BELGIË

TOESPRAAK VAN DE HEILIGE VADER

Ontmoeting met de universiteitsstudenten

Aula Magna van de Université Catholique de Louvain , 28 september 2024

Beste broeders en zusters!

Dank u, mevrouw de rector, voor uw vriendelijke woorden. Beste studenten, ik ben blij jullie te ontmoeten en naar jullie overwegingen te luisteren. In deze woorden hoor ik passie en hoop, een verlangen naar gerechtigheid, een zoektocht naar waarheid.

Onder de onderwerpen die u aansnijdt, werd ik getroffen door het onderwerp over de toekomst en angst. We zien hoe gewelddadig en arrogant het kwaad is dat het milieu en de mensen vernietigt. Het lijkt geen terughoudendheid te kennen. Oorlog is de meest brute uiting ervan, net als corruptie en moderne vormen van slavernij.

Soms vervuilen deze kwaden de religie zelf, die een instrument van overheersing wordt. Maar dit is godslastering. De vereniging van mensen met God, die verlossende Liefde is, wordt slavernij. Zelfs de naam van de Vader, die een openbaring van zorg is, wordt een uitdrukking van arrogantie. God is Vader, geen meester; hij is Zoon en Broeder, geen dictator; hij is Geest van liefde, geen heerschappij. Wij christenen weten dat het kwaad niet het laatste woord heeft, dat het, zoals ze zeggen, zijn dagen geteld heeft. Dit doet niets af aan onze betrokkenheid, sterker nog, het vergroot deze: hoop is onze verantwoordelijkheid. In dit verband vraagt u mij wat de relatie is tussen christendom en ecologie, dat wil zeggen, welk project ons geloof heeft met betrekking tot het gemeenschappelijke huis van de hele mensheid.

Ik zou het in drie woorden willen zeggen: dankbaarheid, missie, trouw.

De eerste houding is dankbaarheid, want dit huis is ons gegeven: we zijn geen eigenaars, we zijn gasten en pelgrims op aarde. De eerste die ervoor zorgt is God: we worden in de eerste plaats verzorgd door God, die de aarde schiep - zegt Jesaja - "niet als een afschuwelijke streek, maar opdat zij bewoond zou worden" (vgl. Jes. 45, 18). En vol verwonderde dankbaarheid is de achtste psalm: "Als ik uw hemelen zie, het werk van uw vingers, / de maan en de sterren die u hebt vastgelegd, / wat is de mens dat u hem gedenkt, / de mensenzoon dat u voor hem zorgt?" (Ps 8,4-5). Dank U, o Vader, voor de sterrenhemel en voor het leven in dit universum!

De tweede houding is zending: we zijn in de wereld om haar schoonheid te koesteren en te cultiveren voor het welzijn van allen, vooral van het nageslacht, de nabije toekomst. Dit is het 'ecologisch programma' van de Kerk. Maar geen enkel ontwikkelingsplan zal slagen als arrogantie, geweld en rivaliteit in ons geweten blijven. We moeten naar de

bron van het probleem gaan, namelijk het menselijk hart. Dat is ook waar de dramatische urgentie van de ecologische kwestie vandaan komt: uit de arrogante onverschilligheid van de machtigen, die economische belangen altijd voorop stellen. Zolang dit het geval is, zal elke oproep het zwijgen worden opgelegd of alleen worden opgepakt voor zover het de markt uitkomt

En zolang de markt voorop blijft staan, zal ons gemeenschappelijke huis onrecht ondergaan. De schoonheid van het geschenk vraagt om onze verantwoordelijkheid: we zijn gasten, geen despoten. In dit verband, beste studenten, beschouw cultuur als het cultiveren van de wereld, niet alleen van ideeën.

Hierin ligt de uitdaging van integrale ontwikkeling, die de derde houding vereist: trouw. Trouw aan God en aan de mens. Deze ontwikkeling heeft in feite betrekking op alle mensen in alle aspecten van hun leven: fysiek, moreel, cultureel, sociaal-politiek; en ze verzet zich tegen elke vorm van onderdrukking en verwerping. De Kerk stelt deze misstanden aan de kaak en zet zich in de eerste plaats in voor de bekering van elk van haar leden, van onszelf, tot rechtvaardigheid en waarheid. In die zin doet integrale ontwikkeling een beroep op onze heiligheid: het is een roeping tot een rechtvaardig en gelukkig leven, voor iedereen. De keuze die gemaakt moet worden is dus tussen het manipuleren van de natuur en het cultiveren van de natuur. Te beginnen met onze menselijke natuur - denk aan eugenetica, cybernetische organismen, kunstmatige intelligentie.

De keuze tussen manipuleren of cultiveren heeft ook betrekking op onze innerlijke wereld. Nadenken over menselijke ecologie brengt ons bij een onderwerp dat u na aan het hart ligt en daarvoor mij en mijn voorgangers: de rol van vrouwen in de kerk. Geweld en onrecht wegen hier zwaar, samen met ideologische vooroordelen. Daarom moeten we het uitgangspunt herontdekken: wie is de vrouw en wie is de Kerk. De Kerk is het volk van God, geen multinational. In het volk van God is de vrouw dochter, zus, moeder. Zoals ik zoon, broer, vader ben. Dit zijn relaties, die uitdrukking geven aan ons zijn naar het beeld van God, man en vrouw, samen, niet apart! In feite zijn vrouwen en mannen personen, geen individuen; ze zijn vanaf het 'begin' geroepen om lief te hebben en bemind te worden.

Een roeping die een missie is. En dit is waar hun rol in de samenleving en de Kerk vandaan komt (vgl. Johannes Paulus II, Apostolische Brief *Mulieris Dignitatem*, 1). Wat kenmerkend is voor vrouwen, wat vrouwelijk is, wordt niet vastgelegd door consensus of ideologieën. En waardigheid wordt gewaarborgd door een oorspronkelijke wet, niet geschreven op papier, maar in het vlees. Waardigheid is een onbetaalbaar goed, een oorspronkelijke kwaliteit die geen enkele menselijke wet kan geven of wegnemen. Uitgaande van deze waardigheid, gemeenschappelijk en gedeeld, werkt de christelijke cultuur altijd opnieuw, in verschillende contexten, de roeping en zending van man en vrouw uit en hun wederzijds zijn voor elkaar, in gemeenschap. Niet de een tegen de

ander, in tegengestelde claims, maar de een voor de ander. Laten we niet vergeten dat de vrouw centraal staat in het heilsgebeuren. Het is vanuit Maria's 'ja' dat God zelf in de wereld komt. De vrouw is vruchtbare verwelcoming, zorg, vitale toewijding

We openen onze ogen voor de vele dagelijkse voorbeelden van liefde, van vriendschap tot werk, van studie tot sociale en kerkelijke verantwoordelijkheid, van echtgenootschap tot moederschap, tot maagdelijkheid voor het Koninkrijk van God en voor dienstbaarheid. Jullie zijn hier om te groeien als vrouwen en als mannen. Jullie zijn op reis, in vorming als personen. Daarom omvat jullie academische reis verschillende gebieden: onderzoek, vriendschap, sociale dienstbaarheid, burgerlijke en politieke verantwoordelijkheid, artistieke expressie... Ik deel drie eenvoudige en beslissende aspecten van de vorming: hoe studeren? Waarom studeren? Voor wie studeren?

Hoe te studeren: er is niet alleen een methode, zoals in elke wetenschap, maar ook een stijl. Iedereen kan zijn eigen stijl cultiveren. Inderdaad, studie is altijd een weg naar zelfkennis. Maar er is ook een gemeenschappelijke stijl, die gedeeld kan worden in de universitaire gemeenschap. Men studeert samen: met hen die voor mij gestudeerd hebben - docenten, medestudenten die verder staan - met hen die naast mij studeren, in het klaslokaal. Cultuur als zelfzorg houdt in dat je voor elkaar zorgt.

Ten tweede: waarom studeren? Er is een reden die ons drijft en een doel dat ons aantrekt. Die moeten goed zijn, want de zin van studeren, de richting van ons leven, hangt ervan af. Soms studeer ik om dat soort reden te vinden. Soms studeer ik om dat soort werk te vinden, maar uiteindelijk leef ik daarnaar. We worden de 'koopwaar'. Men leeft niet om te werken, maar men werkt om te leven; het is gemakkelijk gezegd, maar het vereist toewijding om het consequent in praktijk te brengen.

Ten derde: voor wie studeer je? Voor zichzelf? Om verantwoording af te leggen aan anderen? We studeren om in staat te zijn anderen te onderwijzen en te dienen, in de eerste plaats met de dienst van bekwaamheid en autoriteit. Laten we ons, voordat we ons afvragen of studeren ergens voor is, eerst zorgen maken over het dienen van iemand. Dan getuigt de universitaire graad van een capaciteit voor het algemeen welzijn.

Beste studenten, het is mij een genoegen om deze overwegingen met jullie te delen. En terwijl we dit doen, merken we dat er een grotere realiteit is die ons verlicht en overtreft: de waarheid. Zonder waarheid verliest ons leven betekenis. Studie heeft zin als het de waarheid zoekt, en door die te zoeken begrijpt het dat we gemaakt zijn om haar te vinden. Waarheid laat zich vinden: ze is gastvrij, ze is beschikbaar, ze is vrijgevig. Als we het samen zoeken naar waarheid opgeven, wordt studie een instrument van macht, van controle over anderen.

Ze dient niet, maar overheerst. In plaats daarvan maakt de waarheid ons vrij (vgl. Joh 8,32). Wil je vrijheid? Wees zoekers en getuigen van de waarheid! Probeer geloofwaardig en consequent te zijn door de eenvoudigste dagelijkse keuzes. Zo wordt deze universiteit elke dag wat ze wil zijn, namelijk een katholieke universiteit!

Dank u voor deze bijeenkomst. Ik zeg en jullie vanuit mijn hart, jullie en jullie weg van vorming. En ik beveel jullie aan: vergeet niet voor mij te bidden. Dank u wel!